АВТОРСКА СПРАВКА

ЗА НАУЧНИТЕ ПРИНОСИ НА ТРУДОВЕТЕ

на гл. ас. д-р Надя Стоянова Минчева,
отдел „Развъждане и технологии в птицевъдството”
към Земеделски институт – Стара Загора

представени за участие в конкурс за „доцент” в професионално направление 6.3. Животновъдство, научна специалност „Развъждане на селскостопанските животни, биология и биотехника на размножаването”, шифър 04.02.01

I. ПРИНОСИ ОТ ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД:

1. Създадени са две нови популации кокошки на базата на налични линии от генофонда. Установено е фенотипното проявление на някои от локусите за цвят на оперение. Извършено е задълбочено и целенасочено проучване върху продуктивните признаци на новосъздадените популации и генната честота на алелите в локуса К с цел създаване на аутосексингови родителски форми.

2. Извършеното проучване мотивира използването на породите и линии кокошки от генофонда за повишаване на генетичното разнообразие и за получаване на ефективни комбинации, отговарящи на изискванията на потребление.

II. ПРИНОСИ ОТ ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА РАБОТА ИЗВЪН ДИСЕРТАЦИЯТА:

Приноси с оригинален характер

1. Направена е цялостна оценка на наличните линии кокошки, съхранявани в националния генофонд, по най-важните качествени и количествени признаци с оглед на възможностите за използването им като изходен материал при създаването на нови линии от бройлерно и яйценосно направление. Установени са основните продуктивни характеристики на новосъздадените линии. Резултатите са нова научна информация с приложение в етапа на усъвършенстване на линиите и включването им в различни схеми на развъждане (**10,11,17,18**).

2. Проведено е тестиране по съчетаемост на две изходни линии от бройлерно направление на основата на диалелни кръстосвания. Анализирани са кросбредните параметри – пряк адитивен ефект, майчин адитивен ефект и хетерозиса по най-важните продуктивни показатели– жива маса, носливост, маса на яйцата, преживяемост, оплодености и люпимост. Оценен е и хетерозисният ефект при дву- и трилинейни хибридни комбинации от яйценосно направление. Разработките спомагат за обективна преценка относно ценността на дадената линия и конкретното установяване на мястото й в схемите на кръстосване (**21, 22**).

3. Приложено е интродуциране на свързания с пола ген (***dw***), детерминиращ проявата на джуджевизъм, в майчина форма за получаване на бавнорастящи цветни пилета бройлери и е проучено влиянието му върху основните продуктивни параметри. Получените мини кокошки се отличават с по-ниска жива маса и сравнително добра продуктивност. Позитивният ефект на този ген върху икономически значимите показатели – консумация и оползотворяване на фуража, люпимост е предпоставка за създаване на по-ефективна майчина форма (**29**).

4. Установена е честотата на алелите в локуса К, обуславящи скоростта на оперение, при две изходни линии от породата Бял плимутрок и влиянието им върху растежните способности и продуктивните показатели. Наличието на алели за бързо и бавно оперение при двата пола на проучваните линии е възможност за създаване на специализирани изходни линии за получаване на аутосексингово потомство по скорост на оперението при провеждане на подходяща селекция по локуса К (**16,19**).

Приноси с потвърдителен характер

1. Изследвани са основните морфологични качества на стокови яйца от кокошки с различен генотип и е направена е сравнителна характеристика по тях. Резултатите са допълваща научна информация с приложение в етапа на поддържане и усъвършенстване на линиите (**9,13**).

2. Установено е влиянието на срока на съхранение на разплодни яйца от пуйки върху резултатите от инкубацията (**15**).

3. Проучено е влиянието на полибактериалния имуномодулатор Natstim ® върху растежните способности на пилета бройлери и два

хуморални фактора на естествения имунитет – серумен лизоцим и алтернативния път за активиране на комплемента (АПАК). Резултатите показват благоприятен ефект на препарата по отношение на продуктивността и общата резистентност на бройлерите (**25**).

4. Установен е ефектът от включването на пробиотик в смеските за кокошки от бройлерно и яйценосно направление върху продуктивните показатели, морфологичните и функционални качества на яйцата (**12,14**).

5. Изпитани са различни варианти на алтернативни протеинови (грах, лупина, сух зърнен спиртоварен остатък от царевица или пшеница) и енергийни източници (растително масло Рюманол МЛ) при храненето на пилета бройлери, като заместители на традиционно използваните у нас (**7,8,23,24,26**).

Приноси с научно-приложен и теоретичен характер

1. Проведено е изпитване на две бройлерни комбинации, получени на базата на нови родителски линии, както и бройлерни хибриди на водещи световни фирми. При сравнителния анализ е приложен широко използван в практиката на ЕС специфичен показател „индекс на продуктивността” (**20,27**).

2. Анализирани са състоянието и актуалният статус на птицевъдните генетични ресурси в България. Разгледан е проблемът във връзка със стесняване на генетичното разнообразие и предприемане на спешни мерки за намаляване загубите на генетични ресурси. Направената фенотипна и продуктивна характеристика на местните и локално адаптирани породи птици е първа стъпка за планиране управлението на генетичните ресурси в птицевъдството, тяхното опазване и устойчиво развитие (**28**).

3. На основата на съвременни литературни източници е направен обзор с обобщена информация относно определяне качеството на еднодневните пилета, като са класифицирани и описани известните методи, допълнени с нови критерии и са посочени предимствата и недостатъците на всеки един от тях (**30**).

Изготвил:.....
(гл. ас. д-р Надя Минчева**)**